

นิพนธ์ต้นฉบับ (Original article)

จิตวิทยาการออกกำลังกายและกีฬา (Sports and Exercise Psychology)

THE VALIDATION OF AGGRESSION QUESTIONNAIRE IN THAI VERSION

Sarawut KUSUMP, Naruepon VONGJATURAPAT, Saksan TONGKHAMBANCHONG¹

Faculty of Sport Science, Burapha University

¹Faculty of Education, Burapha University

ABSTRACT

The purpose of this study was to validate the Aggression Questionnaire: AQ into Thai version. Participants were 408 Thai football spectators who volunteered (male = 259 and female = 149) and average age 26 ± 8.3 years old (18 – 60 years) to participate in the study. The AQ was developed by Bryant & Smith (2001) and translated in to Thai language through back translation technique to ensure its content reliability. The result indicated that. the Aggression Questionnaire include Physical aggression, verbal aggression, hostile aggression and angry aggression ($\chi^2 = 22.681$, $df = 14$, $p = 0.066$, $\chi^2/df = 1.620$, RMSEA = 0.045, NFI = 0.997, NNFI = 0.995, CFI = 0.999, RMR = 0.012, SRMR = 0.012, GFI = 0.988, AGFI = 0.932 and PGFI = 0.577), alpha reliability and composite reliability scale were 0.96. In conclusion, this result indicates that a Thai version of AQ in acceptable to be uses were Thai population.

(Journal of Sports Science and Technology 2015; 15(2); 365-377)

Key words: Aggression Questionnaire in Thai Version / Thai football spectators

นิพนธ์ต้นฉบับ (Original article)

จิตวิทยาการออกกำลังกายและกีฬา (Sports and Exercise Psychology)

การพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย

สรารัฐ กุสุมภ์, นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร และเสกสรรค์ ทองคำบรรจง¹

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย โดยการนำเอาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว (Aggression Questionnaire: AQ) ของ Bryant & Smith¹ มาทำการแปลกลับ (Back translation) จากแบบสอบถามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชมการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ จำนวน 408 คน (ชาย 259 คน และหญิง 149 คน) ที่อายุอยู่ระหว่าง 18 – 60 ปี เฉลี่ย 26 ปี (SD = 8.3) วิเคราะห์ผลค่าความเชื่อมั่น และทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างผ่านเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของแบบสอบถามความก้าวร้าวฉบับภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 มีความตรงเชิงโครงสร้างที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความก้าวร้าวทางร่างกาย 2) ความก้าวร้าวทางคำพูด 3) ความโกรธแค้น และ 4) ความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้าย และโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน หรือโมเดลการวัดขององค์ประกอบความก้าวร้าว สามารถอธิบายคุณลักษณะการวัดหรือความเชื่อมั่นของตัวชี้วัดได้ทุกองค์ประกอบย่อย และเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี ($\chi^2 = 22.681$, $df = 14$, $p = 0.066$, $\chi^2/df = 1.620$, RMSEA = 0.045, NFI = 0.997, NNFI = 0.995, CFI = 0.999, RMR = 0.012, SRMR = 0.012, GFI = 0.988, AGFI = 0.932 และ PGFI = 0.577) แสดงว่าแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทยมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และเชิงโครงสร้างเหมาะสม มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และนำมาใช้กับคนไทยได้

(Journal of Sports Science and Technology 2015; 15(2); 365-377)

คำสำคัญ : แบบสอบถาม / ความก้าวร้าวฉบับภาษาไทย / ผู้ชมฟุตบอลไทย

บทนำ

ความก้าวร้าวรุนแรงของผู้ชมกีฬาเกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาหลายชนิด เช่น บาสเกตบอล เบสบอล กีฬาแข่งรถ และกีฬาฟุตบอล^{2, 3, 4, 5} จากการศึกษาตั้งแต่ปี 1960 ในหลายประเทศทั่วโลก ตัวอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษ ประเทศเวลส์ ประเทศอิตาลี ประเทศสเปน และประเทศญี่ปุ่น^{6, 7, 8, 9} พบว่า กีฬาฟุตบอลมีเหตุการณ์ความก้าวร้าวรุนแรงของผู้ชมมากกว่ากีฬาชนิดอื่นๆ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวของผู้ชมกีฬา พบว่า การแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวของผู้ชมกีฬาสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ^{10, 3} ได้แก่ 1) ความก้าวร้าวแบบตั้งใจทำร้าย (Hostile aggression) ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำร้ายผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์ทรมานและเจ็บปวด โดยความก้าวร้าวชนิดนี้เป็นลักษณะอาการก้าวร้าวที่ต้องการตอบโต้ (Reactive aggression) และโกรธแค้น (Angry aggression) ที่เป็นการต้องการและตั้งใจให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ และ 2) ความก้าวร้าวแบบที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental aggression) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายในเรื่องชัยชนะ ที่มีแรงเสริมเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มความก้าวร้าวนี้ เช่น เงินรางวัล ชัยชนะในเชิงกีฬา ชื่อเสียงในเรื่องของการกีฬา ผู้แสดงความก้าวร้าวชนิดนี้ ตั้งใจทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ เพราะมีแรงเสริมดังกล่าว เป็นความก้าวร้าวที่ไม่ปนความโกรธแค้น แต่เป็นเพราะต้องการให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น ซึ่งแบ่งเป็นความก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical aggression) และความก้าวร้าวทางคำพูด (Verbal aggression)^{11, 12}

ความก้าวร้าวของผู้เข้าชมการแข่งขันกีฬาในสนามเป็นปัญหาที่เริ่มพบเหตุการณ์รุนแรงมากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมของผู้ชมที่ไม่เหมาะสมแสดงออกโดยใช้คำหยาบ ด่า ข่มขู่ ทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน วิจารณ์ผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม โห่ไล่กรรมการ และขว้างปาสิ่งของ^{13, 14} พฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ชมดังกล่าวสามารถประเมินได้หลายวิธี เช่น การสังเกต¹⁵ การสัมภาษณ์⁵ และจากแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่หลายฉบับที่ใช้ในการประเมินความก้าวร้าวของผู้ชม เช่น แบบสอบถามความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้ายและแบบที่ใช้เป็นเครื่องมือของผู้ชมกีฬา (Hostile and instrumental aggression of spectators questionnaire)^{10, 16, 17} แบบสอบถามความก้าวร้าว บัส เพอร์รี่¹⁸ (Buss – Perry aggression questionnaire: BPAQ) ถูกพัฒนาขึ้น ในปี ค.ศ. 1992 โดย บัส และเพอร์รี่ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินพฤติกรรมความก้าวร้าวตามลักษณะนิสัย (Trait aggression) มีจำนวน 29 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะได้แก่ ความก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical aggression) ความก้าวร้าวทางคำพูด (Verbal aggression) ความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้าย (Hostility) และความโกรธแค้น (Anger) เป็นแบบสอบถามที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย เช่น ใช้วัดความก้าวร้าวของวัยรุ่นในประเทศอเมริกา และประเทศเยอรมัน^{19, 20} ต่อมาในปี ค.ศ. 2001 ไบรอัน และสมิท¹ ได้พัฒนาเป็นแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับย่อ (Buss – Perry aggression questionnaire: BPAQ – Short Form) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าแบบสอบถามความก้าวร้าว (Aggression questionnaire: AQ) โดยปรับลดจำนวนข้อคำถามลงเหลือ 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ เช่นเดิม แบบสอบถามดังกล่าวได้ถูกนำไปศึกษาในทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปยุโรป และทวีปเอเชีย^{1, 21, 19, 20, 22}

ในประเทศไทย ฟุตบอลอาชีพกำลังพัฒนาและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่กลับพบเหตุการณ์วุ่นวายมากมายของแฟนบอลที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงทั้งในและนอกสนาม เช่น การทำร้ายกันระหว่างกองเชียร์ทีมบางกอกกล๊าส เอฟซี และกองเชียร์ทีมการทำเรือไทย เอฟซี ในการแข่งขันไทยพรีเมียร์ลีก²³ เป็นต้น สร้างความสูญเสียในแง่ของการบาดเจ็บของผู้ชม และในแง่ของชื่อเสียงของวงการฟุตบอลไทยที่กำลังพัฒนาไปด้วยดี

จากเหตุการณ์ความก้าวร้าวรุนแรงของแฟนบอลที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดเป็นปัญหาของสังคม อีกทั้งการศึกษาเรื่องของความก้าวร้าวของผู้ชมกีฬายังมีการศึกษาไม่มากนักในประเทศไทย ซึ่งการ

พัฒนาแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ให้มีคุณภาพของเครื่องมือให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับจึงจะถูกนำมาพัฒนาให้สามารถใช้ประเมินกับผู้ชมฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ก่อนที่จะนำไปศึกษาเพื่อลดปัญหาความก้าวร้าวของผู้ชมกีฬาให้ดีขึ้น

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ชมฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาลแข่งขัน 2015 จำนวน 409 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ทราบแต่เพียงว่ามีจำนวนมาก²⁴ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลจึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีก (20%) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน หลังจากนั้นสุ่มสนามแข่งขันของแต่ละทีมเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน 9 สนามแข่งขัน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย และในขั้นตอนสุดท้ายสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากผู้ชมการแข่งขันในแต่ละสนาม จำนวนสนามแข่งขันละ 50 คน จากการสุ่มแบบตามสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งหลังจากได้ส่งและตรวจแบบสอบถามแล้ว พบว่า ได้แบบสอบถามที่ตอบคำถามครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 408 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.66

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย พัฒนามาจากแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว (Aggression questionnaire: AQ) ของ Bryant & Smith¹ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับ 1 (ไม่ใช่ตัวฉันเลย) จนถึงระดับ 5 (ใช่ตัวฉันที่สุด) แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมี 3 ข้อคำถาม ดังนี้ 1) องค์ประกอบความก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical aggression) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81 ได้แก่ ข้อคำถามที่ 3, 8 และข้อ 11 2) องค์ประกอบความก้าวร้าวทางคำพูด (Verbal aggression) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .73 ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 6 และข้อ 9 3) องค์ประกอบความโกรธแค้น (Anger) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .77 ได้แก่ ข้อคำถามที่ 5, 7 และข้อ 12 และ 4) องค์ประกอบความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้าย (Hostility) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80 ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 4 และข้อ 10

การแปลคะแนนของแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว เมื่อกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อแล้ว นำคะแนนจากทั้ง 4 องค์ประกอบมารวมกัน ตัวอย่างเช่น องค์ประกอบความก้าวร้าวทางร่างกาย มี 3 ข้อ กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ 2 + 3 + 2 = 7 เมื่อรวมคะแนนในแต่ละองค์ประกอบเสร็จสิ้นแล้ว จึงนำคะแนนของทุกองค์ประกอบมารวมกันดังนี้ ความก้าวร้าวทางร่างกาย + ความก้าวร้าวทางคำพูด + ความโกรธแค้น + ความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้าย แล้วนำไปหารด้วยจำนวนข้อคำถาม 12 ข้อ ได้ระดับพฤติกรรมความก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างตามการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีความก้าวร้าวสูงมาก
3.51 - 4.50	มีความก้าวร้าวสูง
2.51 - 3.50	มีความก้าวร้าวปานกลาง
1.51 - 2.50	มีความก้าวร้าวต่ำ
1.00 - 1.50	มีความก้าวร้าวต่ำมาก

การพัฒนาแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย โดยเริ่มต้นด้วยวิธีการแปลกลับ (Back translations, Brislin, 1986²⁵) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการออกกำลังกายและการกีฬาที่มีความเข้าใจภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแปลแบบสอบถามต้นฉบับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จำนวน 1 ฉบับ (ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านๆ ละ 1 ฉบับ จากนั้นรวบรวมและปรับภาษาของแบบสอบถามที่แปลแล้วให้เป็น 1 ฉบับ) นำแบบสอบถามภาษาไทยที่แปลแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการออกกำลังกายและการกีฬาที่มีความเข้าใจภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี แปลแบบสอบถามดังกล่าวจากภาษาไทยกลับเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นส่งแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ (เจ้าของภาษา) พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างแบบสอบถามฉบับภาษาอังกฤษที่แปลกลับจากภาษาไทยกับแบบสอบถามฉบับภาษาอังกฤษต้นฉบับ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแปลกลับ นำแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ไปหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับผู้ชมฟุตบอลอาชีพ จำนวน 40 คน ที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พร้อมทั้งอธิบายและทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว เมื่อกลุ่มตัวอย่างที่ตกลงเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ ลงนามยินยอมเพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกข้อมูลในแบบประเมินแล้ว จึงทำการตอบแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที ก่อนที่ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) และทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด (Measurement Model) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งแสดงถึงว่าตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบแต่ละตัวสามารถอธิบายคุณลักษณะการวัด หรือความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวชี้วัดได้หรือไม่ และวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ_x) ในรูปคะแนนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{λ_x}) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t) และค่าความเที่ยงหรือค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ (Square multiple correlations) และทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล (Goodness of fit indices) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data)

ผลการวิจัย

ในการพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้แบบสอบถามมีคุณภาพ โดยทำการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในแต่ละองค์ประกอบของแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบความก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical aggression) 2) องค์ประกอบความก้าวร้าวทางคำพูด (Verbal aggression) 3) องค์ประกอบความโกรธแค้น (Anger) และ 4) องค์ประกอบความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้าย (Hostility) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชมฟุตบอลอาชีพของไทย ที่เข้าร่วมการแข่งขันของทีมสโมสรต่างๆ ในฤดูกาลแข่งขัน 2015 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.48 มีอายุอยู่ระหว่าง 18 ปี ถึง 60 ปี เฉลี่ย 26 ปี ($SD = 8.3$)

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .96 (อยู่ในเกณฑ์ความเชื่อมั่นสูง)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พฤติกรรมความก้าวร้าว (Aggression) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ ความก้าวร้าวทางร่างกาย ความก้าวร้าวทางคำพูด ความก้าวร้าวแบบตั้งใจทำร้าย และความก้าวร้าวแบบโกรธแค้น มีค่าทางสถิติที่สำคัญดังนี้

1. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading: λ_i) พบว่า ความก้าวร้าวทางร่างกาย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.829 - 0.863 ความก้าวร้าวทางคำพูด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.738 - 0.874 ความก้าวร้าวแบบตั้งใจทำร้าย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.732 - 0.882 และความก้าวร้าวแบบโกรธแค้น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.588 - 0.913

2. ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error: SE) ขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.053 - 0.075 ซึ่งมีขนาดเล็ก

3. ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t-values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยของทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 11.141 - 18.381 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ทุก ๆ ตัวชี้วัด

4. ค่า Square multiple correlation: R^2 ของทั้ง 4 องค์ประกอบ พบว่า ความก้าวร้าวทางร่างกาย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.687 - 0.745 ความก้าวร้าวทางคำพูด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.545 - 0.764 ความก้าวร้าวแบบตั้งใจทำร้าย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.536 - 0.778 และความก้าวร้าวแบบโกรธแค้น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.346 - 0.834

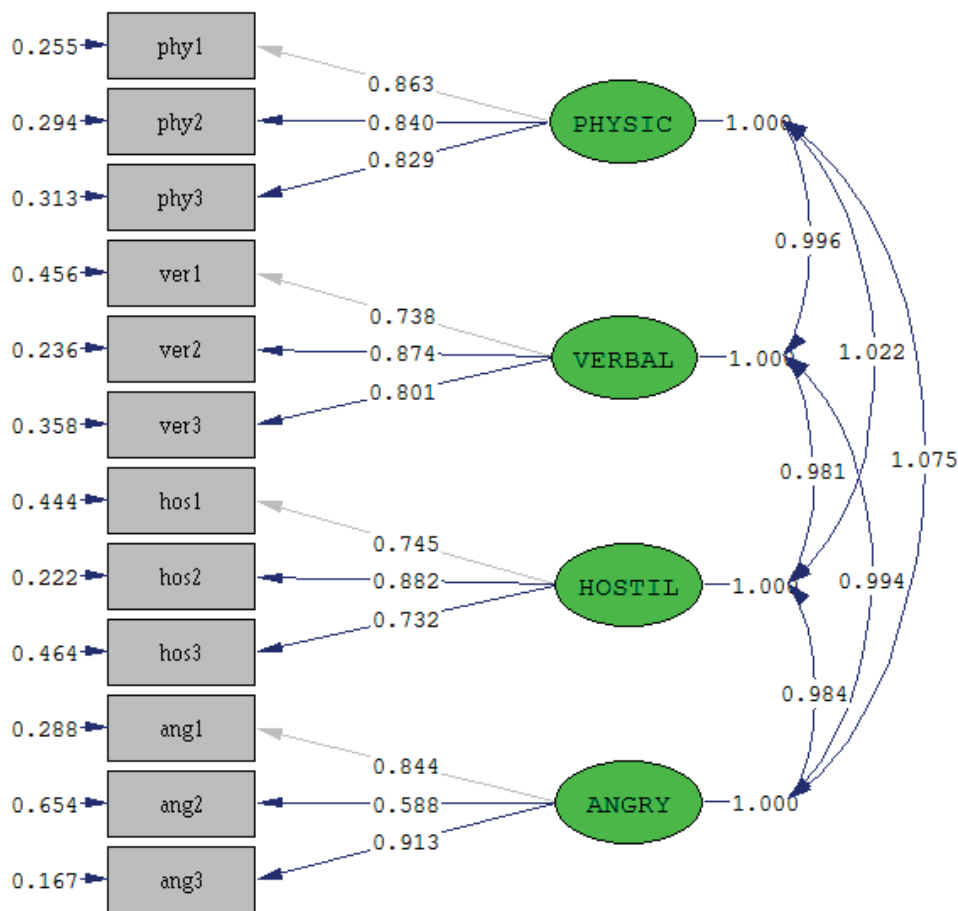
5. ความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct reliability: ρ_c) เพื่อแสดงถึงความตรงในการรวมตัว (Convergent validity) ที่หมายถึง สัดส่วนความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดในตัวแปรแฝงเดียวกัน มีค่าเท่ากับ 0.957 ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์ที่ .60²⁶

6. ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variance extracted: ρ_v) เป็นค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรแฝงเมื่อเทียบกับความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการวัด มีค่าเท่ากับ 0.654 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรแฝงความก้าวร้าว ทั้ง 4 องค์ประกอบย่อย สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ 65.40%

สามารถดูค่าการวิเคราะห์ทางสถิติได้ในตารางที่ 1 และดูโมเดลการวัดองค์ประกอบความก้าวร้าว ดังปรากฏในภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ_i) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t) และค่า Square multiple correlation (R^2) ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบพฤติกรรมความก้าวร้าว (N = 408) ของแต่ละข้อคำถาม

ความก้าวร้าว	น้ำหนัก องค์ประกอบ (λ_i)	ความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน (SE λ_i)	ค่าทดสอบ นัยสำคัญ (t)	Square Multiple correlation (R^2)
ความก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical aggression)				
phy1	0.863	-	-	0.745
phy2	0.840	0.053	18.381	0.706
phy3	0.829	0.053	18.052	0.687
ความก้าวร้าวทางคำพูด (Verbal aggression)				
ver1	0.738	-	-	0.545
ver2	0.874	0.075	15.782	0.764
ver3	0.801	0.071	13.922	0.642
ความก้าวร้าวแบบมุ่งทำร้าย (Hostility)				
hos1	0.745	-	-	0.555
hos2	0.882	0.075	15.782	0.778
hos3	0.732	0.071	13.922	0.536
ความโกรธแค้น (Anger)				
ang1	0.844	-	-	0.712
ang2	0.588	0.063	11.141	0.346
ang3	0.913	0.067	16.154	0.834
ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct reliability: ρ_c) = 0.957				
ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variance extracted: ρ_v) = 0.654				

Chi-Square=22.68, df=14, P-value=0.06567, RMSEA=0.045

ภาพที่ 1 โมเดลการวัดองค์ประกอบความก้าวร้าว

สำหรับการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด โดยหาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล (Goodness of fit indices) แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน หรือโมเดลการวัดขององค์ประกอบความก้าวร้าว สามารถอธิบายคุณลักษณะการวัดหรือความเชื่อมั่นของตัวชี้วัดได้ทุกองค์ประกอบย่อย และเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 22.681$, $df = 14$, $p = 0.066$, $\chi^2/df = 1.620$, RMSEA = 0.045, NFI = 0.997, NNFI = 0.995, CFI = 0.999, RMR = 0.012, SRMR = 0.012, GFI = 0.988, AGFI = 0.932 และ PGFI = 0.577) (ดูรายละเอียดในตารางที่ 2) โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหรือโมเดลการวัดขององค์ประกอบความก้าวร้าวที่มี 4 องค์ประกอบย่อย โดยที่ องค์ประกอบที่ 1 ความก้าวร้าวทางร่างกาย ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ความก้าวร้าวทางคำพูด ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ความก้าวร้าวแบบตั้งใจทำร้าย ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด และ องค์ประกอบที่ 4 ความก้าวร้าวแบบโกรธแค้น ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด สรุปว่า โมเดลการวัดความก้าวร้าว สามารถอธิบายคุณลักษณะการวัดหรือความเชื่อมั่นของตัวชี้วัดได้ทุกองค์ประกอบย่อย และเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบความก้าวร้าว

ดัชนีบ่งชี้ ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. χ^2	22.681	-	-
2. df	14	-	-
3. p	0.066	$p > .05$	เหมาะสมดี
4. χ^2/df	1.620	$\chi^2/df < 2.00$	เหมาะสมดี
5. RMSEA	0.045	$RMSEA < .05$	เหมาะสมดี
6. NFI	0.997	$NFI > .90$	เหมาะสมดี
7. NNFI	0.995	$NNFI > .90$	เหมาะสมดี
8. CFI	0.999	$CFI > .90$	เหมาะสมดี
9. RMR	0.012	$RMR < .05$	เหมาะสมดี
10. SRMR	0.012	$SRMR < .05$	เหมาะสมดี
11. GFI	0.988	$GFI > .90$	เหมาะสมดี
12. AGFI	0.932	$AGFI > .90$	เหมาะสมดี
13. PGFI	0.577	$PGFI > .49$	เหมาะสมดี

บทวิจารณ์

การพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ตามโครงสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว (Aggression Questionnaire: AQ) ของ Bryant & Smith¹ ได้มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามอย่างละเอียดและหลายขั้นตอน เพื่อพัฒนาให้เป็นแบบสอบถามที่มีมาตรฐานและสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามผ่านกระบวนการแปลกลับ (Back translation) เป็นกระบวนการที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ดี และเป็นเทคนิคที่ได้รับความนิยมมากที่สุดเนื่องจากมีการตรวจสอบคุณภาพของการแปล²⁷ การแปลเครื่องมือวิจัยจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทยไม่ใช้การแปลแบบคำต่อคำ การแปลโดยง่าย ๆ เช่นนี้คงไม่ได้ความหมายและไม่มีคุณภาพพอ ที่จะทำให้เกิดการยอมรับความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม เป้าหมายของการแปลเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในงานวิจัยข้ามวัฒนธรรม คือ ให้ได้เครื่องมือวิจัยฉบับแปลที่มีความหมายเหมือนกันหรือเทียบเท่ากันเชิงวัฒนธรรม (Cultural equivalence) กับเครื่องมือวิจัยชุดต้นฉบับ เนื่องจากเครื่องมือวิจัยชุดที่แปลไม่ได้สร้างจากมโนทัศน์หรือแนวคิดทฤษฎีโดยตรง แต่อ้างอิงจากเครื่องมือวิจัยต้นฉบับที่ผ่านการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงมาแล้ว ฉะนั้นการแปลเครื่องมือวิจัยจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่นักวิจัยควรให้ความสำคัญและเครื่องมือวิจัยที่แปลควรผ่านขั้นตอนหรือเทคนิคการแปลที่มีความน่าเชื่อถือ

ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย จำนวน 12 ข้อ ที่ได้นำไปวัดในผู้ชมฟุตบอลไทยอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .96 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

สูงกว่า .70²⁸ ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับแบบสอบถามต้นฉบับที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .85¹ และแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับภาษาฝรั่งเศส ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80²⁹ พบว่า แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นดีกว่า ทั้ง 2 ฉบับ แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ได้

ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ 1) องค์ประกอบความก้าวร้าวทางร่างกาย 2) องค์ประกอบความก้าวร้าวทางคำพูด 3) องค์ประกอบความก้าวร้าวแบบตั้งใจทำร้าย และ 4) องค์ประกอบความก้าวร้าวแบบโกรธแค้น โดยน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแบบสอบถามความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย มีจำนวนองค์ประกอบย่อยเท่ากับแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ของ Bryant & Smith¹ และเมื่อทำการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด โดยหาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล พบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี ($\chi^2 = 22.681$, $df = 14$, $p = 0.066$, $\chi^2/df = 1.620$, RMSEA = 0.045, NFI = 0.997, NNFI = 0.995, CFI = 0.999, RMR = 0.012, SRMR = 0.012, GFI = 0.988, AGFI = 0.932 และ PGFI = 0.577) และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับแบบสอบถามความก้าวร้าวฉบับของ Bryant & Smith¹ ($\chi^2 = 108.5$, $df = 50$, $\chi^2/df = 2.2$, GFI = .94, RMSEA = .062, CFI = .96 และ NNFI = .94) แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทั้งสองฉบับมีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ใกล้เคียงกัน นั่นหมายถึงเมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวที่ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ เช่นเดียวกันกับที่ปรากฏในวัฒนธรรมตะวันตก ผู้ชมฟุตบอลในประเทศไทยก็ให้ความหมายของพฤติกรรมความก้าวร้าวในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้แบบสอบถามดังกล่าวยังถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เช่นงานวิจัยของ Bryant & Smith¹ ได้ศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าวในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า โมเดลมีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Reyna, Lello, Sanchez & Brussino²² ได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าวในประเทศอาเจนติน่า พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี ($\chi^2 = 63.42$, $df = 47$, GFI = 0.97, AGFI = 0.96, SRMR = 0.038, CFI = 0.99, NNFI = 0.98, RMSEA = 0.027, PNFI = 0.68 และ PGFI = 0.59) และยังพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงของโมเดล เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ สอดคล้องกับการวิจัยของ Genoud & Zimmermann²⁹ ได้พัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาฝรั่งเศส พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี ($\chi^2/df = 2.70$, AGFI = .85, CFI = .91 และ RMSEA = .08) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Ang²¹ ได้ศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าวในวัฒนธรรมของเอเชีย พบว่า แบบสอบถามมีความตรงเชิงโครงสร้างดี แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับ มีมาตรฐาน และสามารถนำไปใช้ศึกษาข้ามวัฒนธรรมได้

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาแบบสอบถามครั้งนี้ ทำให้ประเทศไทยมีแบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว ฉบับภาษาไทย ที่มีมาตรฐาน และเหมาะสมในเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปใช้ในการประเมินเพื่อรับทราบระดับของพฤติกรรมความก้าวร้าวของคนไทย ในบริบทที่แตกต่างกันทั้งในสภาพแวดล้อมของการชมกีฬาหรือสภาพแวดล้อมอื่นๆได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ดร.วิมลมาศ ประชากุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประณมพร จัวงพานิช อาจารย์ชโลธร ศรีมณี นางสาวธนพร พานิช และอาจารย์ Mr. Steven Bodley เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาแปลแบบสอบถาม รวมทั้งตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาให้มีคุณภาพ และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. Bryant FB, Smith BD, Refining the architecture of aggression: A measurement model for the Buss – Perry aggression questionnaire. J Res Pers, 2001; 35: 138 – 167.
2. Wann DL, Keenan B, Page L. Testing the team identification - social psychological health model: Examining non-marquee sports, seasonal differences, and multiple teams. J Sport Behav, 2009; 32 (1): 112 – 124.
3. Wann DL, Culver Z, Akanda R, Daglar M, Divitiis CD, Smith A. The effects of team identification and game outcome on willingness to consider anonymous acts of hostile aggression. J Sport Behav, 2005; 28 (3): 282.
4. Wann DL, Waddill PJ. Examining reactions to the Dale Earnhardt crash: The Importance of Identification with NASCAR drivers. J Sport Behav, 2007; 30, (1): 94 – 109.
5. Gibbons T, Dixon K, Braye S. The way it was: an account of soccer violence in the 1980s. Soccer & Society, 2008; 9 (1): 28 – 41.
6. Frosdick S, Newton R. The nature and extent of football hooliganism in England and Wales. Soccer & Society, 2006; 7 (4):403 – 422.
7. Roversi A, Balestri C. Italian ultras today: Change or decline? Eur J Crim Pol Res, 2000; 8: 183 – 199.
8. Spaaij R, Viñas C. Passion, politics and violence: A socio historical analysis of Spanish ultras. Soccer & Society, 2005; 6 (1): 79 – 96.
9. Kerr JH, Wilson G V, Nakamura I, Sudo Y. Emotional dynamics of soccer fans at winning and losing games. Pers Individ Dif, 2005; 38: 1855 – 1866.
10. Wann DL, Carlson JD, Schrader MP. The impact of team identification on the hostile and instrumental verbal aggression of sport spectators. J Soc Behav Pers, 1999; 14 (2): 279 – 286.
11. Courtney JJ, Wann DL. The relationship between sport fan dysfunction and bullying behaviors. N Am J Psychol, 2010; 12 (1): 191 – 198.
12. Cox RH. Sport psychology: concepts and applications. (5 th ed.) Boston, MS; McGraw – Hill. 2002.
13. Nicholson M, Hoyer R. Contextual factors associated with poor sport spectator behavior. Managing Leisure, 2005; 10: 94 – 105.

14. Wakefield KL, Wann DL. An examination of dysfunctional sport fans: Method of classification and relationships with problem behaviors. *J Leis Res.* 2006; 38 (2): 168 – 186.
15. Bowker A, Boekhoven B, Nolan A, Bauhaus S, Glover P, Powell T, Taylor S. Naturalistic observations of spectator behavior at youth hockey games. *Sport Psychol*, 2009; 2: 301 – 316.
16. Assollant LB, Chantal Y, Perceptions of sport fans: An exploratory Investigation based on aggressive and cheating propensities. *IJSEP*, 2009; 7 (32): 45.
17. End CM, Foster NJ. The effects of seat location, ticket cost, and team identification on sport fans' instrumental and hostile aggression. *N Am J Psychol*, 2010; 12 (3): 421 – 432.
18. Buss AH, Perry M. The Aggression Questionnaire. *J Pers Soc Psychol*, 1992; 63: 452 – 459.
19. Tharp AL, Sharp C, Stanford MS, Lake SL, Raine A, Kent T A. Correspondence of aggressive behavior classifications among young adults using the Impulsive premeditated aggression scale and the reactive proactive questionnaire. *Pers Individ Dif*, 2011; 50: 279 – 285.
20. Collani G, Werner R. Self-related and motivational constructs as determinants of aggression. An analysis and validation of a German version of the Buss–Perry aggression questionnaire. *Pers Individ Dif*, 2005; 38: 1631 – 1643.
21. Ang RP. Factor structure of the 12 – item aggression questionnaire: Further evidence from Asian adolescent samples. *Journal of Adolescence*, 2007; 30: 671 – 685.
22. Reyna C, Lello MG, Sanchez A, Brussino S. The buss - perry aggression questionnaire: Construct validity and gender invariance among Argentinean adolescents. *Int J Psychol Res*, 2011; 4 (2): 30 – 37.
23. ไทยรัฐออนไลน์. (2553, 24 ตุลาคม). บอลบ๊ิ่ – ทำเรือไทย ตีกันและ ผจก. คู่กลสินหัวแตก. ไทยรัฐ. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2557, จาก <http://www.thairath.co.th/content/sport/121438>
24. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น ; 2553.
25. Brislin RW. The wording of translation of research instruments. In W. J. Lonner & J. W. Berry (Eds.), *Field methods in cross-cultural research*. Beverly Hills, CA: Sage: 1986. pp. 137-164.
26. สุขมาศ อังคุชิตี, สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์; 2554.
27. นันทกา สวัสดิพานิช และสุจิตรา เทียนสวัสดิ์. การแปลเครื่องมือเพื่อใช้ในการงานวิจัยข้ามวัฒนธรรม: เทคนิคและประเด็นที่ต้องพิจารณา. *วารสารสภาการพยาบาล*, 2554; 26(1): 19 – 28.
28. กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ; สถิติสำหรับการบริหาร และวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2553
29. Genoud P A, Zimmermann G. French version of the 12-item Aggression Questionnaire Preliminary psychometric properties. 11th Congress of the Swiss Psychological Society; 2009.

ภาคผนวก

แบบสอบถามพฤติกรรมความก้าวร้าว

(สราวุธ กุสุมภ์, นฤพนธ์ วงศ์ตุรวัทร และเสกสรรค์ ทองคำบรรจง, 2558)

คำชี้แจง โปรดประเมินค่าแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้ตามความเป็นจริงสำหรับท่าน เมื่อท่านอ่านคำถามเข้าใจแล้วโปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ไม่ใช่ตัวฉันเลย	ไม่ใช่ตัวฉันบางครั้ง	ใช่ตัวฉันปานกลาง	ใช่ตัวฉัน	ใช่ตัวฉันที่สุด
1. ฉันไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยครั้ง					
2. บางครั้งฉันรู้สึกชีวิตฉันไม่ยุติธรรม					
3. ฉันเคยข่มขู่คนที่ฉันรู้จัก					
4. ฉันสงสัยว่า ทำไมบางครั้งฉันรู้เคืองแค้นกับอะไร ๆ ในชีวิต					
5. ฉันมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์โกรธของตัวเอง					
6. เพื่อนฉันบอกว่า ฉันค่อนข้างเป็นคนชอบโต้เถียงขัดแย้งกับคนอื่น					
7. ฉันเป็นคนโกรธง่ายหายเร็ว					
8. เมื่อฉันถูกยั่วยุ ฉันอาจจะทำร้ายคนอื่นได้					
9. เมื่อมีคนที่ไม่เห็นด้วยกับฉัน คงจะต้องโต้เถียงขัดแย้งกับเขาอย่างแน่นอน					
10. คนอื่นได้โอกาสดีกว่าฉันเสมอ					
11. เมื่อมีคนหาเรื่องฉัน ฉันจะลงมือเอาเรื่อง					
12. บางครั้งฉันก็ทำอะไรรุนแรงโดยไม่มีเหตุผล					